

KŘESŤANSKÉ LISTY A KUSŮV LID

Časopis Národní Jednoty československých Protestantů v Americe a Kanadě

Ročník LXVII (XXVI) Chicago, Illinois

Červenec (July) 1965

Číslo (No.) 7

Reentry of Second Class matter at the Post Office at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918

Pavel Javor:

A pravda zvítězí

Když rudí havrani i nebe zatemnili,

když v slzách stojíme nad vším,

pro co jsme žili,

když ztratili jsme vlast, rodiče, ženu, děti,

když děsíme se již do zítřků pohleděti,

když potutelně zní moskevské šalby loutna

a hasne naděje, která v nás ještě douhá,

couvají zbabělí, kde včera pevně stáli

a mrtví táž se, proč tedy umírali?

Se setbou marnosti kráčeji v rodné hlíně,

a pološilence chovají matky v klíně,

kde ještě doznívá nedokončená věta.

Děsí se porodit do zbabělého světa.

Když obelhaný čas obrací hroby rádem

a vlajku poutají ve svazek s rudým d'áblem,

nevěří, že prolhaní řad pravdy navždy zmožou

a vykročí do boje rychle a pevnou nohou.

Pak spadnou řetězy, vlajko červenobílá,

a Pravda zvítězí, jak vždycky zvítězila.

(Ze sbírky, "Daleký Hlas")

Jos. Křenek:

Hlas Boha z ohně

Zdali kdy slyšel, který lid hlas Boha mluvícího z prostředku ohně, jako jsi ty slyšel a živ zůstal? V. Mojž. 4:30

Každý národ má ve svých dějinách velké tvůrčí chvíle. Jsou to chvíle jeho duchovního zrodu. V nich vstupuje do života něco, co tvoří jeho trvalý základ, jeho pevnou páteř a co ukazuje ve všech zmátcích a proměnách časů slavné cíle a vznešené určení, za nímž se má nést, nemá-li se zpronevřít sobě a svému poslání Bohem danému. Tyto tvůr-

čí chvíle vznikají často z dob nejtěžších krísi a sevření a jsou právě proto pro dlouhou budoucnost strážnými majáky a orientačními signály na cestě bludných věků.

Nad takovou chvílí krise, která byla zároveň chvílí zrodu, stojí Mojžíš v našem textu a burcuje svůj lid, aby na chvíli tu nikdy nezapomněl. Vede ve vzpomínkách své pokolení pod horu Sinai, kde se utábořili na cestě z otroctví egyptského do zaslíbené země svobody. Připomíná jim, jak tenkrát pod Sinai prožili hroznou bouři, kdy veškeren lid viděl hřmání a blýskání a horu kouřící se, doslovně horu ohnivou, horu hořící, a jak on, Mojžíš, k nim sešel z té ohnivé záplavy a přinesl jim poklad nejvzácnější, zákon Hospodina, Boha živého. Na tuto ohnivou chvíli nesmí lid Boží nikdy zapomenout.

To vědomí u nich hledí vyvolávat důtklivou otázkou, k jejich svědomí: "Zdaliž kdy slyšel který lid hlas Boha mluvícího z prostředku ohně, jako jsi ty slyšel, lidé můj a živ zůstal?" Ohně na horách hořely a ještě hoří, hořely ve jménu nejrůznějších božstev. Ale živého Boha, skutečného, jediného Boha neslyšel žádný lid.

A neslyšel ho tak a takové věci prohlašovat, jako byly prohlášeny zde. To byla vpravdě ohnivá chvíle ve více než jednom ohledu. Proto měla lidu Božímu zůstat tak vzácná, jako je oheň na posvátném krbu rodinném, který nesmí vyhasnout, nemá-li zhynout Boží rodina.

Nezdá se vám, že při této důtklivé otázce Mojžíšově nám mizí zašlé shromáždění dávných věků a že ta otázka zaléhá přímo na nás a zmocňuje se nás, jako by byla formulována pro nás dnes? Nezarývá se přímo do našeho svědomí jako synů a dcer na-

KŘEŠŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

Christian Journal and the People of Hus
Křesťanské Listy 1898 Husův Lid 1940

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
Československých Protestantů v USA
a Kanadě

Published monthly by the National Union of
Czechoslovak Protestants of America

Redaktor (Editor) J. P. Tatter
Green Mountain Falls, Colorado

Články, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
posílejte na redaktora

Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.
Předplatné, milodary na časopis, jakož i příspěvky Jednotě . . . k podpoře strádajících uprchlíků, děti a nemocných, zasílejte laskavě na adresu pokladníka Jednoty:

Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.
Chicago 9, Illinois

Return Address Adresa Administrace
4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

šeho národa a zejména jako potomků našich reformačních otců? Nezní nám to právě z Husova dne do našich duší s přízvukem a důrazem nezadržitelným: "Zdali kdy slyšel, který lid hlas Boha mluvícího z prostředku ohně, jako jsi ty slyšel a živ zůstal?"

I.

Památka Husova nás volá k vážnému zamýšlení nad tím, že skutečně a doslovně nám Bůh mluvil z prostředku ohně. V tom je bolestně slavná historická pravda. Také nám jako národu a církvi promlouval Bůh z prostředku ohně v dobách těžkých krisí. Takové Boží promlouvání nejzákladnější spadá v onu dobu středověku, kdy lidstvo, a spolu také národ náš, hledalo cestu z duchovní poroby, mravního úpadku a společenského rozkladu do zaslíbené země svobody a obnovení. Byl to Hus, který vyváděl náš lid pod horu Sínai na kazatelně betlemské, nebo na Kozím Hrádku, když volal všechny k zákonu a svědectví Božímu. Onou ohnivou horou, s níž mluvil nám Hospodin, jest Husova hranice a jeho svědectví pravdě až do smrti. Jiní národové měli své buditele a reformátory. Bůh také mluvil skrze ně.

Mluvil kázáním, mluvil příkladem a životním dílem. U Husa nad to všechno mluvil z prostředku ohně.

Z jeho hranice nám mluví nejen ten fyzický oheň, který zničil jeho tělo, ale duši zničití nemohl. Z těch plamenů šlehá věky onen oheň, kterým Duch svatý zanítí ducha

Husova. Tam hořel oheň jeho čistého života, spalující se ve službě řádů Božích. Tento oheň neměl Hus sám ze sebe. Ten byl z ohniště Syna Božího, který řekl: "Oheň přišel jsem pustiti na zemi, a co chci, jestliže již hoříš?" (Luk. 12,49). Ten byl z žárů spasilské lásky Kristovy, která na Golgathě dosáhla své kulminace. Jsou nezvládnuté, nekontrolované, destruktivní ohně. Jsou ohně pekelné. Takovým nebyl oheň, který rozpoutal Hus. Ten rozpoutal oheň nebeský. Husova hranice znamená oheň tvůrčí. Z něho se dostalo národu hlubokého životního smyslu a podstaty, z které má žít po věky budoucí.

Bůh nám až dodnes mluví z hranice Husovy jeho opravdivostí a svatým zanicením proti nepravosti, mravnímu úpadku a hříchu. Hus byl plamenem, který ošlehával a pálił mravní hnilobu, ať byla kdekoliv. Čtete jeho kázání, kde horlí proti nemravnosti kněžstva a lidu, kde přímo vypaluje smyslnost a vášně, kde žehá lakotu a hrabivost. To Bůh nám mluví z takového ohně. Čtete jeho traktáty a theologická pojednání o církvi, všude, všude jako rozpáleným železem vypaluje mravní a duchovní rakovinu. Tento oheň a jeho zužitkování po způsobu Husově jest jedinou záchranou dnešního až k základům nemocného světa, šířaného rakovinou nevěry, sobectví, pýchy, vášni, nistivosti, nespravedlnosti a šířavé nedůvěry. Když husitství volalo, aby hříškové byli stavováni, byl to jen oharek z jeho ohně. Dnes pak jest nejvyšší čas, abychom roznitili opět tento oheň horlivého zápasu proti mravnímu zlu na kořenech lidstva.

Bůh nám až dodnes mluví z hranice Husovy o potřebě ohně zápalu pro pravdu. Husovi pak šlo především o pravdu nejvyšší a tou mu byl život v řádech Božích. Proti pověře, lhostejnosti nebo materialismu a nevěře doby mu šlo o pravdu všech pravd, o živého Boha. Proti formalismu a duchovní prázdnotě mu šlo o živou víru. Proti pokrytécké ctnosti kostelní a kultické mu šlo o spravedlnost v životě, v jeho tvrdých zápasech, v jeho sociálním varu. Šlo mu o tu osvobozující a obnovující pravdu, jak ji našel v Kristu. Jeho oheň zápalu pro pravdu a spravedlnost byl zanicen u toho, který mluvil Husovi s přízvukem tak suverénním: Já jsem ta cesta, pravda i život! Není-li pak Hus

po této stránce živým Božím plamenem, bez něhož všechno naše mluvení, disputování a zápolení o nové řády se nám malomocně rozplyne v nicotu? Je potřeba zvláště dnes, v životě tak ořeseném a rozvráceném dohlédnouti k základům věčné pravdy a na ní budovati. Oprava řádu neudrží stavbu, není-li dostatečného základu věčné pravdy, jakou jest Kristus.

Bůh nám až dodnes mluví z hranice Husovy jeho zánícením pro bratrskou lásku, jeho smyslem pro rodinu Boží. Husův zápal odporu proti zlu a jeho zánícení pro Boží pravdu stalo se hned mocí, která poutá mysl, srdce a vůle k novému společenství. Vášně a zloba, smyslnost a nečistota, pýcha a násilí také dovede sdružit a organisovat. Dovede třeba na čas rozvrátit celý svět. Ale konec konců na vášni, na lži, na nespravedlnosti, na násilí nelze vybudovat obecnost a společnost, která by měla trvat. K tomu je potřeba onoho vnitřního zapojení duší dobrým duchem Božím. S tímto plamenem, který spojoval srdce a mysl v Bohu, pracoval Hus. A proto nejslavnějším ovocem jeho díla je České bratrství. Kdyby tento oheň nebyl býval násilím rozmetán, byla by v srdci Evropy už dávno přebývala bolestně očekávaná Boží rodina. Z toho plamene k nám šlehá teplo takového příkazu jako: Milujte se vespolek a pravdy každému přejte! To je skutečný tvůrčí oheň pro náš dnešek. Nevíďte, že v těchto plamenech skutečně byly a jsou tvůrčí a obrodné síly až dodnes? Zde vyšlehl ideje a ideály, z nichž se národ duchovně rodil.

A po Husovi kolikrát ještě k nám mluvil Bůh z prostředku ohně? Oheň třicetileté války, hrozné protireformace a persekuce zuřil. Ale přece jsi, o lide Boží, živ zůstal! I z těchto ohňů temných století ti mluvil Bůh. Když si vzpomeneš na Komenského, a co on z prostřed ohnivých záplav celé Evropy pověděl nejen národu a křesťanstvu, ale celému světu, musíš se vážně zamyslet a říci s údivem: Ano, jsme lidem, jemuž Bůh mluvil z prostřed ohně!

A mluvil k nám za naší paměti z ohně dvou světových válek. Mluvil k nám v hrůzách a mukách, mluvil k nám v obětech mučedníků. Mluvil k nám v jejich zápalu pro pravdu, právo a spravedlnost. Mluvil k

nám jejich nejhřím záblhaliNMCdoe bdi nám jejich nehlubšími zážitky, které z pecí ohnivých vynesly pro nové generace směrnice ukazující, že jen pravda zvíťazí. Z ohně promluvil Bůh k naší moderní generaci, když postavil alternativu: Ježíš a ne Caesar! Což náš prezident Osvoboditel smysl budoucnosti postavil pod alternativu: Ježíš a ne Caesar! Což nemusíme k tomu všemu říci s údivem "Zdali kdy slyšel který lid hlas Boha mluvícího z prostředku ohně, jako jsi ty slyšel a živ zůstal?"

II.

Památka Husova však žádá nejen zamyšlení nad tímto faktem, ale také to, abychom z této skutečnosti vyvodili odpovídající důsledky. Jestliže nám Bůh takto mluvil z prostředku ohně, nemluvil tak nadarmo. Nechtěl nám v národě a ve světě postavit pouhý ohňostroj, který bychom v slavnostních dnech znovu symbolicky spustili hranicemi a ohňostroji oslavných řečí. Takové fakty Bůh nám do našich dějin nepostavil pro efekt. On tento oheň mezi námi zanítit, abychom se kolem něho shromáždili, z něho žili, jeho užívali k tvorbě nové budoucnosti.

Záleží tedy na tom, abychom tento fakt řeči Boží k nám nenechali zapadnout v závějích minulosti, ale naslouchali jeho poselství v přítomnosti. Ano, Bůh nám promluvil z prostředku ohně. Ale zdalipak jsme skutečně všichni slyšeli Boží hlas, nebo jenom praskání hranice? Přišel tak naléhavý čas, kdy lidstvo je u rozvrácené své domácnosti a vyhaslých krbů, abychom rozpoznali, že v ohni Husova zápalu, proti zlu, pro pravdu a nové človenství jsou síly a moci, bez nichž ani ta naše novodobá pobožená domácnost nemůže být obnovena. Naslouchajme tedy pečlivě, abychom slyšeli za tím vším skutečné Boží poselství pro přítomnost.

To však by nebylo dost. Slyšet je první nutnost. Ze slyšení je víra. Ale za tím musí přijít to další. A to je nutnost, abychom tímto ohněm Božím nechali své duše a bytosti zanítit. Z ohně na Sinai, z ohně hranici Kostnické musí ten oheň do srdcí, do našich srdcí, a to dnes! Jinak i na Sinai i v Kostnici, ano i na Golgátě by hořel nadarmo. Naše srdce, mysl, vůle, svědomí musí být záníceny pravdou Boží. Ona musí slítn v zápasu proti zlu. Ona nás musí plnit radostí

v životě z pravdy. Ona nás musí postavit do řad dělníků pravdy Boží. Ona z nás musí činit služebníky světla a pravdy.

Tento oheň pravdy Boží máme nejen pro sebe v osobním životě, ale také proto, abychom ho měli za středisko našeho spoluzití. On má být i ohněm, kolem něhož se shromažďuje rodina lidu Božího, ohněm, který zapojuje srdce se srdcem, mysl s myslí k upřímné spolupráci a vůli k společnému dobru a obecnému blahu. Tento oheň z nás musí činit svědky pravdy Boží ve veřejném životě a spolupracovníky na Božím řádu. Tento oheň z nás má činit apoštoly králov-

Matthew Spinka:

Na paměť Husovu - 1415-1965

Letošního roku vzpomínáme 550ho výroční mučednické smrti Mistra Jana Husa. Při této příležitosti je záhodno, ba nutno, si připomenout, že až do dneška ve vědeckých, ale zvláště v populárních rozpravách o Husovi převládají dlouho zakořeněné předsudky a hrubé budou vydány 1. roku (1). V tomto článku, který je naší povinností odstranit. Pokusil jsem se tak učinit ve dvou knihách, kterou shrnuji v nejstručnějším přehledu nejdůležitější body zmíněných knih.

Nesmíme zapomenout, že Hus byl na prvním místě náboženský reformátor. Komunističtí českoslovenští historikové — Macek, Kalivoda a Machovec — ho hlučně vyhlašují za jakéhosi předchůdce Marxovské sociální revoluce, bouřícího lid k násilnému převratu tehdejší společnosti. Hus sice neohroženě tepal sociální neřády a nespravedlnost, ale činil tak za účelem burcování posluchačů k vnitřní náboženské proměně, k budování církve "bez poskvrny a vrásky." Pokračoval tak v reformacním hnutí, které existovalo v Čechách téměř již půl století. Byl též ovlivněn anglickým reformátorem Janem Wyclifem, jehož obdivoval co statečného bojovníka za církevní reformu, ale nebyl jeho zaslepeným imitátorem. Loserthův přemrštěný názor, že Hus jednoduše přejal z Wyclifa všechno své základní učení, a že neměl ani jediné samostatné vlastní myšlenky, se tak zakořenil v běžném historickém pojetí, zvláště cizojazyčném, že je nejvyšší čas vytknout jeho nesprávnost. Hus sice přejal mnoho z Wyclifa, poněvadž to souhlasilo s jeho vlastními názory; ale je i více důležité si uvědomit, v čem

ství Kristova v našem věku a pokolení. Tento oheň z nás učinil v nejslavnějších dějinných dobách spoludělníky na novém světě a jen on z nás takové spolubudovatele učiní pro přítomnost a budoucnost. Z ohně Husova se rodily ideje a ideály, kterými jediné náš národ bude zdravě živ. Proto v den památky Husovy dobrořečme Bohu, že nám mluvil z prostředku ohně a prosme Boha, aby nás všechny tímto nebeským, tvůrčím ohněm znovu zanítil. A jestliže již někde hoří, necht' slouží k novému životu nového lidstva v pravdě a lásce. Amen.

ho nenásledoval. Měl ve zvyku prostě pomlčet o pojmech, o jejichž pravověrnosti pochyboval aneb které zavrhoval. Sám se o tom vyjádřil:

Já sice vyznávám, že držím pravdivé ná-zory, které Mistr Jan Wyclif, profesor svatě theologie učil; ale ne proto, že on je vyjádřil, ale proto, že Písmo a neomylný rozum je vyjadřuje. Pakli ale učil nějaký omyl, já ani jeho ani někoho jiného nenásleduji v tomto omylu. (2)

Přes to však, že on rozhodně a mnohokrát popřel, zvláště na Kostnickém koncilu, že by držel wyclifovské učení v zvráceném smyslu, jenž mu byl přičítán, Hus byl nicméně odsouzen k smrti na prvním místě co wyclifista. Z posledních třiceti článků, z nichž byl viněn, ani jediný se přesně nesrovnává s jeho přesvědčením. Byl pak odsouzen a ne pro své vlastní teologické hledisko a principy, ale na základě mu nepřáteli podvržených soudních obvinění.

Na druhém místě, Hus požadoval biblický základ pro všechny bohoslovecké výroky. Nikdo, ani papež aneb nejvýznamnější theolog, nemůže hlásat jako katolickou pravdu to, co se nesrovnává s Písmem. Písmo je zdroj pravdy a měřítkem víry. On napsal:

Vyznávám, že nechci než prostě věřit, držet, kázat, a tvrdit co víru nutnou k spasení, leda že bych měl následující theologických důkazů: "Tak to svaté Písmo vyjadřuje buď výslovně aneb i myslitelně; proto máme tak věřit, držet, a tvrdit co víru." V souhlasu s tím, já pokorně věřím, t. j. důvěřuji svatému Písmu, a chci držet, věřit, a tvrdit cokoliv je v něm obsaženo, tak dlouho jak mi trvá dech v

těle. 3.

Hus se držel výkladů církevních Otců, zvláště Augustína, z něhož jak on tak i Wyclif čerpali většinu svých základních názorů. Byli v tom předchůdci reformátorů šestnáctého století — Martina Luthera a Jana Calvina — kteří též ve svých výkladech zahrnovali konciliární konfese prvních pěti století a následovali Augustína. Hus ale nebyl tak stroze důsledný, aby se vzdal všech běžných názorů, které sice nebyly biblické, ale neodporovaly přímo Písmu. On tak sdílel tradiční víru ve vzkříšení a na nebe vstoupení Panny Marie, a ve svatě, ačkoliv protestoval proti jejich přílišnému kultu. Pouze Bůh má být plně uctíván co Bůh. Husův základní odklon od Wyclifa byl v transsubstanciačním dogmatě, jehož on houževnatě hájil oproti Wyclifovské remanenci. Též se lišil od pozdějších reformátorů v tom, že se přidržel středověkého názoru o spasení vyžadujícím jak víry tak i skutků. "Víra bez skutků je mrtvá." Též přijímal všechny ostatní svátosti bez výhrady, ačkoliv některé vysvětlil ve smyslu tehdy úředně neběžném. Tak, například, on rozlišoval mezi "pravým" (*veritable*) papežem a ostatními členy kléru a těmi, kteří byli pouze legitimně zvoleni a vysvěceni. Žádný není pravým hierarchem aneb knězem "ex officio." Pouze ten, kdo mimo svěcení měl též ducha Kristova (Hus to vyjadřoval termínem "predestinace"), byl "pravým" papežem, biskupem, aneb knězem. Papež Jan XXIII jím rozhodně nebyl. Další rozpor mezi ním a běžným církevním učením pozůstával v tom, že kněz nerozhřešuje kajícníka svojí vlastní autoritou, ale pouze vyhláší rozhřešení učiněné na prvním místě Bohem samým. Přes to však, obřadné a svátostní výkony kněze, který sám může být ve smrtelném hříchu jsou platné, ale nehodné. Kněz je vykonává ku svému vlastnímu zatracení.

Oproti těmto tradičním pojmům, byť i modifikovaným, Hus vyznával též progresivní, ku předu hledící názory, které ho pojily k reformaci šestnáctého století. Na prvním místě je již vzpomenutý důraz na výlučnou autoritu Písma. Ve spojení s tím, požadoval právo na osobní přesvědčení a výklad Písma, ačkoliv to nebyla libovolná interpretace (z jeho vlastní hlavy, jak jeho odpůrci tvrdili), ale, jak již bylo řečeno, založená na tradici

prvních pěti století a zvláště na Augustinovi. Ze středověkých autorit citoval zvláště Bernarda, Tomáše Aquinského, a Petra Lombarda (jehož čtyřsvazkový komentář Hus po dva roky vykládal na bohoslovecké fakultě co "bakalář sentencí". Tak Hus resolutně zamítal požadavek naprostého podrobení se církevnímu magisteriu, kdykoliv se takové výklady protivily Písmu. Požadoval, aby každý člen církve, jak kněz tak laik, zkoumal nařízení svých představených, zda-li souhlasí s Písmem. V případě, že by nesouhlasily, musí jím být odpíráno. "Více sluší poslouchati Boha než lidi." On sám na základě tohoto principu odepřel poslušnost, když papež Alexander V. a arcibiskup Zbyněk zakázali kázání v kaplich, včetně Betlémské. I odvážnější a nanejvýš nebezpečnější byl jeho resolutní odpor a denunciacie "křížácké" bully papeže Jana XXIII. Základně, on uznával povinnost poslušnosti církevních autorit, když se její rozkazy nepřičily Písmu. On protestoval pouze proti zneužití této autority.

Pokud se týče Husova názoru o církvi (jenž je základní všemu jeho myšlení), jeho definice se lišila od oficiálně církevní: pro něho církev — t.j. mystické tělo Kristovo — pozůstává výlučně z vyvolených, kteří tak tvoří všeobecný, universální sbor církve. Římská a každá jiná partikulární církev pozůstává ze smíšeného sboru jak vyvolených (*praedestinati*) tak i předzvěděných (*praesciti*). Obě skupiny včetně Římské, tvoří součást partikulárních církví, ale pouze vyvolení jsou členy universální, neviditelné církve.

Další rozdíl v Husově a církevním pojetí pozůstával z jeho "federálního" názoru na partikulární církve. Dle něho, každá taková církev (Východní Pravoslavná a jiné, ku kterým za více než jedno století se připojily Protestantské církve) má právo na autonomii pod svými vlastními nezávislými hierarchy. Tak Husův názor příkře popíral požadavek římské církve na autorativní vrchosprávu nad všemi ostatními církvemi křesťanstva. Římská církev byla jen jedna z partikulárních církví.

Tento pojem pak ho logicky vedl k "ekumenickému" pojetí církve. Pakli vyvolení všech partikulárních církví tvoří jednu neviditelnou církev pod Kristovým řízením, tato jednota již tedy existuje. V apoštolském vy-

znání víry je definována co "jedna, svatá, katolická, apoštolská církev." Je to ale duchovní, ne organizační aneb legalistická, jednota. V tom ohledu Hus má přesnější "ekumenický" pojem než mnozí dnešní ekumenisté, kteří se domnívají, že spojením všech partikulárních církví (dnes je jmenujeme "denominacemi") dosáhnou duchovní jednoty mystického těla Kristova. Nikdo nemůže "stvořit" duchovní jednotu než Bůh sám.

Na posledním místě Hus předstíhl dobu reformační svým učením, že kněz nerozhřešuje kajícníka svou vlastní autoritou, ale pouze ohlašuje, že Bůh mu odpustil, pakli učinil za dost podmínkám pokání. Tak křesťan nezávisí na knězi pro odpuštění hříchů, ale každý upřímně kající má přímý přístup k Bohu. Tento pojem byl v reformační době hlásán co "kněžství všech věřících."

Hus si nebyl vědom žádného "kacířství," ale s největším rozhorleným důrazem dosvědčoval svoji pravověrnost a křesťanskou víru. Proti nařčení z kacířství činěného mu Pálčem, on napsal:

Doufám, že z Boží milosti jsem upřímný křesťan, nijak se neodchylující od víry. Raději bych podstoupil krutý trest smrti, než bych tvrdil cokoli proti víře, aneb bych přestoupil příkázání Pána Ježíše Krista . . . Proto žádám, aby ten lhář (Pálež) mi dnes ukázal jediný příkaz svatého Písma, který já nedržím . . . A pakli jsem učil něco, co jsem učiti neměl, jsem hotov to pokorně odvolat. Ale doufám, že budu dříve stát před Kristovou soudnou stolicí, než on dokáže, že já popírám jediný bod zákona Páně. 4

Poněvadž Hus držel jak tradiční tak i progresivní věroučné články, náleží tak jak minulosti tak i budoucnosti. Stál na rozhraní středověku a Reformační éry. Protestantští vůdci, zvláště Martin Luther, který dal podnět k vydání dvousvazkového souboru Husových latinských spisů (a ve svých předmluvách je vysoce cenil), odmítl ve svém vlastním systému středověké názory Husovy, ale rozvinul ještě dále jeho progresivní pojmy.

V závěrku věnujeme velmi krátkou úvahu o Husově charakteru. Celý svůj život Hus zdůrazňoval pravdu. V polemice se svým bývalým přítelem, Štěpánem Pálčem, který se stal jeho nejúhlavnějším nepřítelem, Hus

trpce prohlásil: "Pálež přítel, pravda přítel; když oba jsou přátelé, je svaté dát přednost pravdě." 5. I lépe známý je jeho výrok:

Protož věrný křesťane! hledej pravdy, slyš pravdu, uč se pravdě, braň pravdy až do smrti; nebo pravda tě vysvobodí od hříchu, od d'ábla, od smrti duše, a konečně od smrti věčné. 6.

Hus nejen vybízel své věrné, ale sám doslova držel pravdu až do smrti. Když Kardinál d'Ailly, jeho hlavní soudce na koncilu, ho přemlouval, aby se bezpodmínečně poddal koncilnímu rozhodnutí, a císař Zikmund k tomu přidal svou naléhavou přímluvu, Hus prosil usilovně a pokorně:

Žádám pro milost Boží, abyste nechtěli připravit mi past' zatracení, abych nebyl nucen lhát a odvolat ty články, o kterých — Bůh a svědomí jsou mi svědky — já nic nevím. 7.

On byl ochoten odvolat cokoli, v čemž by byl usvědčen z Písma, že držel omylem. Nic ho však nemohlo přimět k tomu, aby odvolal, co považoval za správné, leda že by byl předem usvědčen, že tomu tak není. Koncil pak, ze své strany, požadoval od všech, tří současných papežů nevyjímaje — naprosté podrobení svým výrokům. Tento tragický rozpor vyvrcholil v Husově smrti. Ale on zůstal věren pravdě, již poznal z Písma! Za skývu chleba pravdy nezdral!

Jeho nesmlouvavá věrnost pravdě, čistota a důslednost jeho charakteru, naprostá oddanost ideálu církve "nemající poskvrny ani vrásky," t. j. církve vyvolených, jejichž hlavou je Kristus, povznesly ho morálně a duchovně nad jeho koncilární soudce a zvláště nad jeho české odpůrce. Ačkoliv ho koncil odsoudil co kacíře, byl to on, který soudil své soudce. Hus zůstal věren svému životnímu přesvědčení, že "Pravda vítězí!"

1. Matthew Spinka, *John Hus at the Council of Constance* (New York, Columbia University Press, 1965).

Matthew Spinka, *John Hus' Concept of the Church* (Princeton University Press, v tisku).
2. "Contra Paletz," v *Historia et Monumenta, Joannis Hus . . .* (Nuremberg, 1715), I, str. 30.

3. "Contra octo doctores", v *Historia et Monumenta*, I. str. 369

4. "Contra Paletz," *Historia et Monumenta* I, str. 325.

6. Výklad víry, str. 15.

7. Spinka, *John Hus at the Council of Constance*, str. 214.

T. G. Masaryk o Husovi

Bylo to na samém sklonku života v Kostnici (26. června 1415), když psal (Hus) všem mistrům, bakalářům a studentům: . . . "aby se se milovali vespolek, vymyt'ovali rozkoly, pilni byli především cti Boží, mě v paměti chovající, kterak jsem vždy usiloval zdar university ke cti Boží přiváděti, kterak jsem se kormoutil nad nesváry vašimi a výtržnostmi, kterak národ náš přeslavný chtěl jsem shromáždit v jedno." Boli ho, že právě ti, které nejvíce miloval, miláckové jeho přivedli ho k smrti; ale odpouští jim, dokládaje na konec: "Ostatně, nejláskavější v Jezu Kristu! stůjtež v poznané pravdě, která nad vším vítězí a mocná je až na věky . . ."

Svornost jest zajisté oprávněné heslo posud a vždy bude, ale svornost v pravdě; můžet' býti svornost také v nepravdě, svornost v omylu, ba i ve lži. Proto Hus vyzývá: "Ostatně, stůjtež v poznané pravdě." Už řečník přede mnou citoval tu jeho, mohl bych říci, modlitbu o pravdě: "Hledej pravdy, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, prav pravdu, drž pravdu, braň pravdy až do smrti." A zpívali jsme také již píseň táboritů, následovníků Husových, kteří nám zanechali heslo: "Blaze každému, kdo na pravdě sejde." Hus se stal kamenem úrazu při všem svém usilování o svornost, a nastalo rozpolcení národa ve jménu pravdy.

To je nám ukázáním velikým, jak postupovat a vždy . . . !

Význam Husův a jeho díla již z toho, co jsem pověděl, může a musí býti jasný a není jiný nežli že, až do smrti bráně pravdy, se stavěl proti vnější autoritě. Kacíř, arcikacíř, jak mu malovali na hranici na potupnou čepici, usiloval o svornost v pravdě. Byl záhy opuštěn, ale i následován. A byl opuštěn proto, že mnozí ještě nepochopili, že svědomí vlastní musí být nejvyšším rozhodčím, kdykoli a kdekoli jde o pravdu. Lidé byli zvyklí mocné autoritě papeže, císaře, doktorů, ale v Husovi po prvé vidíme ten ohromný světo-dějný konflikt mezi autoritou a svědomím,

který se v nové době opakuje vždy a stále. Nemůže být jinak. V Husovi také po prvé vidíme, jak vítězí to svědomí uvolněné—padl, ale zvítězil. To uvolnění individuálního svědomí náboženského a mravního, ten boj pro pravdu, "Stůjtež v poznané pravdě", to je význam Husův a jeho díla. To je význam reformace světové. Hus hájil svým životem věrně nejvyšší statky všech národů celého světa; a náš národ, že se postavil pro Husa jakožto národ, zahájil tím dobu novou . . . Hus — tot' program nám a celému světu.

T. G. Masaryk v přednášce, Hus českému studentstvu, 1899.

Reformace církve

Dům můj dům modlitby slouiti bude, ale vy učinili jste jej peleš lotrovskou.

Mat. 21, 13.

Vybraný text je slovo určené zvláště nám, věřícím lidem. Těm z nás, kteří chodíme do kostelů a modliteben svých sborů, do shromáždění křesťanů. Většinou tam chodíme proto, že chceme slyšet, co od nás Pán Bůh chce. Chceme slyšet o Kristově lásce, dát se napomenout a pokárat, jestliže nežijeme podle jeho přikázání. Chceme se také setkat s lidmi, kteří věří jako my v jediného živého Boha. Od dávných dob se takhle lidé scházeli a budou se tak scházet vždycky. Jenomže se někdy v dějinách křesťanské církve stávalo, že hlavní smysl shromažďování byl zastřen a znehodnocen. Dodnes se stává, že je církev zlehčována naším hříchem; touhou po slávě, uplatnění, neb touhou uniknout od povinností, které máme k lidem. Dodnes je celá církev zkompromitována tím, že tzv. "křesťanské" národy začínaly výpadové války, násilnická tažení do světa tzv. "nekřesťanského."

V době Pána Ježíše si Izraelci postavili v nejtěsnější blízkosti chrámu, v samém centru církve, směnárenské stánky. Tam, kde chtěl mluvit Pán Bůh svatý, čistý, věšla lidská chamtivost. Církev byla pošpiněna. A nejen ona. Samo jméno Boha živého bylo zlehčeno. Ježíš Kristus to viděl a trestal.

Dnes, kdy Kristus už nechodí v lidském těle mezi námi, vybírá si za sebe náhradu: lidi, kteří se v jeho jménu stavějí rozhodně celým svým životem proti potupování a zlehčování církve. Tak si vybral počátkem 15.

století u nás v Čechách mnohé muže a ženy, kteří toužili očistit církev od vši nečistoty. Nejvýraznějším svědkem té doby se stal Mistr Jan Hus, který před 550 lety vydal svůj život právě pro očistu církve. Buďme Bohu vděční za každého takového svědka.

(Na každý den, 1965)

Viktor Hájek:

Věrný až do smrti

Pětisté padesáté výročí upálení Mistra Jana Husa nám dává podnět k tomu, abychom se znovu zamysleli nad jeho osobností a nad jeho svědectvím. O Husovi bylo mnoho napsáno a mnoho řečeno. Ale jistě není bez užítu, když si v tomto jubilejním roce některé věci obnovíme ve své mysli a povíme si, co bylo u Husa zvláště důležité a co je také i pro nás významné a naléhavé.

Někdy se ptáme, proč právě velcí lidé museli v životě tolik trpět, proč jejich život je provázen takovou tragikou. Bylo to tak, že trpěli právě pro svou velikost, anebo obráceně: stali se velikými proto, že tolik trpěli? Staří řečníci tragédi by asi dali za pravdu této druhé možnosti, neboť jejich přesvědčení bylo, že utrpení člověka očisťuje a táhne ho k výšinám. A také Písmo svaté mluví o tom, že "soužení trpělivost působí a trpělivost zkušnění, zkušnění pak nadějí" (Řím 5,3-4).

Bylo by však omylem, kdybychom si mysleli, že život Mistra Jana Husa byl prostoupen samou tragikou od začátku až do konce. Jeho utrpení přichází až v posledních letech jeho života, kdy byl postaven před osudovou otázkou, zdali má uhnout, přizpůsobit se, udělat kompromis, anebo stát při poznané pravdě, děj se co děj, třeba i proti celému světu. Jistě to ani pro něho nebylo rozhodování lehké. Musíme uvážit, že ti, kteří stáli proti němu, byli lidé na slovo vzati, lidé vzdělání, reprezentanti tehdejší společnosti, jakýsi výkvět tehdejšího kulturního světa. A on tu stojí proti nim sám. Nemohl se přece pokládat za neomylného a snad i jeho někdy napadla otázka: Nemýlím se? Nemají přece jenom pravdu oni? Jaké ohromné síly víry bylo k tomu zapotřebí, aby nezakolísal a aby stál pevně. A Hus nebyl ve své podstatě ani buřič, ani zarputilý tvrdohlavec. Byl to člověk tichý a pokorný srdcem. Jak je to všechno ohromující a jak je to nevysvětlitelné

z obyčejných lidských předpokladů!

Není nikterak přehnané, když se říká, že v druhé polovině 14. století ležela nad Evropou tma. Pro nás, věřící lid, je to zahanbuji, když to musíme přiznat, neboť byla to církev, která tehdy vládla nade všim. Nad panovníky a státy, nad vzděláním a uměním, nad lidskou společností a nad lidským svědomím. Církev stejně mocná na březích Jadrana jako na březích moře Severního. Trapno je však mluvit o tom, jaká to byla církev. Jmenovala se po Kristu, ale byla od Krista daleko. Když čteme a posloucháme zprávy o tehdejší zkažené církvi, ozývají se v nás někdy pochybnosti o tom, zdali tyto zprávy nejsou přehnané. Víme, co dokáže propaganda, a ta jistě dělala své dílo i v dobách reformace. Ale horší je, že existují úřední akta, která podávají zprávy naprosto spolehlivé, jistěže spíše shovívavé než nadsazené.

Arcibiskup pražský Jan z Jenštejna nařídil kolem roku 1830 vizitaci ve své arcidiecézi. Vykonal ji arcijáhen Pavel z Janovic. Akta této vizitace jsou dochována. Z nich se dovidáme, že bylo běžným zjevem, že kněží se vůbec nezdržovali na svých farách, nýbrž jezdili do měst za zábavou. Ti, kteří byli doma, často vůbec nekonali bohoslužby. Byly zjištěny případy, že kněží prodávali církevní majetek a utržené peníze si nechávali pro sebe. Za službu svátostmi požadovali velké poplatky, a tak se obohacovali. Při zpovědi ukládali pokuty, které si ponechávali. Za peníze dali rozhřešení i vysloveným zločincům. Staly se případy, že kněz ukrýl zloděje, který přechal před orgány spravedlnosti. Kněží půjčovali svým farníkům peníze na neslýchané úroky. Nosili při sobě zbraně a používali jich při rvačkách v krčmách. Opilství, hraní v kostky a tanec bylo u kněží něco běžného. A nejvíce se mezi nimi hřešilo proti sedmému přikázání. V jednom kraji z 39 farářů bylo při vizitaci 16 obviněno z těžké nemravnosti. Někteří si na svých farách vydržovali nevěstky. A to měli být vůdcové lidu, kteří mu měli dávat příklad! Jak to potom mohlo vypadat v ubohém a nevědomém lidu samém? Ale tento lid leckde zatoužil po lepších vůdcích a začal si sám zjednávat nápravu. Jsou známy případy, že lid vyhodil kněze z krčmy anebo mu násilím zabránil v nemravnosti. A když se někde vyskytl nějaký dobrý

kněz, hrnuli se k němu lidé ze všech stran, aby ho mohli slyšet.

Za těchto okolností přichází do Prahy mladý student z jižních Čech, aby se vzdělal na universitě na kněze. O jeho mládí nevíme nic určitého. Vlastně jen to, že se narodil v Husinci u Prachatic, a že se proto později k jeho křesťanskému jménu Jan přidávalo ještě jméno Hus. Jako rok narození se obvykle udává rok 1369. Do Prahy přišel roku 1386, takže mu bylo tehdy asi 17 let. Měl bídná léta studentská. Vydělával si službou v kostelích. Postupoval však ve studiu velmi rychle. Roku 1393 byl již bakalářem bohosloví, 1396 mistrem svobodných umění. Měl nadání filologické. Ovládal dobře latinu i řečtinu, německy mluvil perfektně a češtinu studoval vědecky.

Roku 1393 bylo papežem vyhlášeno tzv. milostivé léto. Byl to rok, v němž každý člověk v Praze mohl dojít odpuštění hříchů tím, že vykonal pout' po čtyřech pražských kostelích (Vyšehrad, kaple Sv. kříže, chrám sv. Víta a kostel v Břevnově), vyzpovídal se a zaplatil určitý peníz. Z peněz takto sebranych měla polovice připadnout papeži a polovice na chrám sv. Víta. Ale nedošlo k tomu, neboť papežský legát eníže jinak promarnil a jednak rozpůjčil mezi česká knížata. Tehdy mezi poutníky byl také bakalář Jan z Husince, který poslušně vykonal pout' podle předpisu a zaplatil své poslední čtyři groše. Aby je ušetřil, musil se uskrovnit v jídle. Věřil tomu, co církev hlásala, a bral to doopravdy.

Když se roku 1401 mistr Jan stal knězem, všimli si brzy vážní lidé tohoto mladého, horlivého a bezúhonného kazatele. Tak se stalo, že Hus byl povolán roku 1402 za kazatele do kaple Betlémské, která byla postavena několika milovníky slova Božího za tím účelem, aby v ní bylo kázáno česky a opravdu křesťanským duchu. Zatím stává se Hus na universitě děkanem (1401) a rektorem (1402). Byl velmi oblíben zvláště u studentů, jimž věnoval svou pastýřskou péči. Ale i hmotně se o ně staral. — V této době dostalo se do Čech učení anglického reformátora Jana Viklefa, který z podobných důvodů jako v Čechách Hus začal usilovat o nápravu církve. O Viklefovy názory se strhl v Praze boj, zvláště na universitě. Husovi se

na Viklefovi líbil hlavně jeho vypracovaný návrh na reformu kněžstva a celé církve. V této době žil ještě Hus v naprosté shodě s pražským arcibiskupem Zbyňkem Zajícem z Hasenburka, který ho dokonce vyzval, aby jej upozorňoval na nepřístojnosti v církvi.

Roku 1406 byl vydán zákaz šíření Viklefova učení. Hus se tím necítil dotčen, neboť on Viklefovo theologické učení nehlásal. Jednalo se hlavně o učení o tzv. remanenci, to jest setrvávání chleba a vína při večeři Páně v původní podobě (kdežto církev hlásala, že se chléb proměňuje v tělo Kristovo a víno v jeho krev). Toto Viklefovo učení vskutku Hus nikdy nepřijal. — Ještě v roce 1407 byl Hus ustanoven kazatelem na kněžské synodě, z čehož je vidět, že požíval důvěry církevních autorit. Byl také oblíben u krále a královny, u studentů i u prostého lidu. Vedle svých duchovenských povinností zabýval se tehdy svým koníčkem: studiem a opravou českého pravopisu. Mohli bychom říci, že tehdy byl Hus na vrcholu svého klidného štěstí.

Ale pomalu se blížila katastrofa. Do světa začala pronikat pověst, že Praha, a zvláště universita, je hnízdem bludařským a že církví odsouzené učení Viklefovo se zde začíná uchytávat. Tím byla na Čechy upozorněna papežská stolice, a to mělo ovšem zlé následky. Avšak Husův první rozpor s arcibiskupem se netýká Viklefa ani snad nějakých bludů, nýbrž něčeho docela jiného. R. 1408 vydal pražský arcibiskup zákaz, že se při bohoslužbách nesmějí zpívat písně, kromě čtyř, které byly výslovně jmenovány. Mířilo se proti kapli Betlémské, kde Hus zavedl zpěv mnoha nových písní. Církevní úřady to nerády viděly, neboť nechtěly, aby se lid jakýmkoli způsobem uplatnil při bohoslužbě. Privilegium na styk s Bohem měl jen kněz, který byl k tomu účelu vysvěcen. Hus zákazu písní nedbal. To byla jeho první neposlušnost vůči církvi. V Betlémě se zpívalo dál, a to popudilo arcibiskupa, takže byla roku 1408 podána na Husa první žaloba. Tehdy to však ještě dopadlo dobře: žaloba byla zastavena.

Avšak již následujícího roku se Hus dostává znovu do konfliktu s arcibiskupem, tentokrát vážnějšího. V této době byli dva papežové, jeden v Římě a druhý v Avignonu

(ve Francii). Král Václav IV. se přiklonil k papeži římskému, kdežto arcibiskup k avignonskému. Jazyčkem na váze byla universita, která však při hlasování dala za pravdu arcibiskupovi. Hlasovalo se podle "národů", a to tak, že Češi měli na universitě jeden hlas, kdežto cizinci (Bavoři, Sasové a Poláci) celkem tři hlasy. Na návrh Husův vydal král Václav 18. ledna 1409 známý Dekret kutnohorský, jímž počet hlasů na universitě byl upraven tak, že nadále Češi měli tři hlasy a cizinci dohromady jeden. Tak získal Václav universitu na svou stranu, ale Hus uvalil na sebe ukrutnou zášť arcibiskupovu. Téhož roku byl Hus sice podruhé zvolen rektorem university, ale zároveň byl obžalován podruhé u inkvizičního soudu. Bylo mu také zakázáno kázat v kapli Betlémské. Hus prohlásil, že tohoto zákazu nemůže poslechnout, a to je začátek jeho zřejmého odboje (1410). Arcibiskup vydal na něj klatbu. Hus byl povolán k papeži, aby se ospravedlnil. Když se nedostavil, vydal na něj klatbu i papež.

Husův konflikt s církví dosáhl svého vrcholu roku 1412 v boji o odpustky. Papež Jan XXIII. (který byl později vyškrtnut ze seznamu papežů) vyhlásil odpustky pro všechny, kdož půjdou sloužit do jeho vojska (válčil tehdy s králem Neapolským), anebo přispějí penězi na tuto válku. Hus vyzval krále Václava, aby prodávání odpustků zakázal. Jaká změna se stala s Husem za těch devatenáct let! Tehdy (v roce 1393) poslední groš obětoval na odpustky, teď je mu jasné, že jde o pustý klam a rouhání proti Bohu. Hus se stále více prohlubuje ve svém duchovním životě a dochází k přesvědčení, že ne slepá poslušnost vůči církvi, ale živá víra v Krista to je, která činí člověka křesťanem. — V odpustkovém boji se Hus rozešel i se svými přáteli, Štěpánem z Pálce a Stanislavem ze Znojma, kteří (na rozdíl od Husa) hlásili Viklefovu remanenci. Nyní, když viděli, že jde do tuhého, rychle obrátili a začali Viklefa horlivě potírat. Proti Husovi byla vydána papežská bula. On prohlásil, že na světě se nedovolá spravedlnosti, a proto, že se odvolává ke Kristu. Jaký to projev víry a duchovní síly!

Když byla Betlémská kaple při Husově kázání přepadena tlupou ozbrojenců, kteří byli zjednáni, aby Husa zabili, pochopil Hus, že v

Praze neobstojí. Jeho posluchači sice holýma rukama útočníky zahnali, ale Hus se zalekl toho, aby se nestal příčinou krveprolití. Odchází proto v říjnu 1412 na hrádek Kozí u Tábora a později na hrad Krakovec (oba hrady patřily jeho přátelům). Věnoval se zde jednak spisování svých knih, jednak kázání lidu, který se shromažďoval k němu ze všech stran.

Roku 1414 byl svolán obecný koncil do Kostnice s trojím programem: 1) opravy v církvi, 2) vymýcení bludů a 3) odstranění papežské dvojice. Císař Zikmund vyjednával s Husem, aby tam šel. Účast Husova na koncilu byla tedy dobrovolná. Přes vášnivý odpor svých přátel Hus svolil. Příliš důvěřoval církvi. Doufal, že mu koncil dá za pravdu. Připravoval se pečlivě na hájení svého stanoviska. Myslel, že jako kněz a mistr bude pokládán za rovnoprávného člena koncilu a bude se moci svobodně hájit. Vydal se na cestu v doprovodu svých přátel, Jana z Chlumu a Václava z Dubé. V průvodu bylo 30 koní a 2 vozy. Na cestě byl leckde upřímně vítán. Jeho průvodci vylepovali plakáty s Husovým výkladem desatera Božích přikázání a lidé je zvědavě četli. 3. listopadu 1414 dojel do Kostnice a již 28. listopadu byl zatčen. Byl uvězněn v dominikánském klášteře u Bodamského jezera. Těžce zde onemocněl. Když přijel do Kostnice Zikmund, prohlásil, že Hus musí být propuštěn. Ale kardinálové odpověděli, že odjedou domů, stane-li se to. Zikmund se tedy podrobil koncilu.

Při soudním procesu byl Hus viněn z věcí, které nikdy nehlásal. Nebyl takřka vůbec připuštěn k slovu a bylo na něm jen kategoricky žádáno, aby to, z čeho je obviněn, odvolal. Hus nemohl odvolat to, čemu neúčil. A to, čemu učil, odvolat nechtěl. Celé řízení bylo vedeno za těžké nemoci Husovy. Papež Jan XXIII. pro strach, aby nebyl koncilem sesazen, uprchl z Kostnice a klíč od vězení dal Zikmundovi. Zikmund, který Husovi před nástupem cesty do Kostnice zaručil bezpečný návrat, mohl tedy Husa propustit. Neučinil to, aby se zalichotil koncilu. — Když Hus neodvolal, byl 6. července 1415 odveden na hranici, a to tak, aby na cestě viděl, jak jsou páleny jeho knihy. Umíral nezlomcn a v pevné důvěře ve svého Pána. Věrný až do smrti.

Od Husovy smrti uplynulo 550 let a za tuto dobu se mnozí pokoušeli zhodnotit jeho význam. Někteří kladně a jiní záporně. Např. němečtí autoři zpravidla vidí v Husovi nacionalistu, který nenáviděl Němce, a z toho hlediska posuzují celou jeho osobnost. Vyvozují to z událostí kolem Dekretu kutnohorského, který, jak známo, měl za následek, že němečtí profesori a studenti opustili pražskou universitu a založili universitu v Lipsku. Je pravda, že Hus miloval svůj český lid a mnoho pro něj vykonal. Český psal, učil lid českým písním, chtěl, aby lidu bylo česky kázáno, pečoval o český jazyk. Ale nikde není u něho stopy po národnostní zášti. Známý je jeho výrok, že dobrého Němce miluje víc než špatného Čecha. Hus byl typ člověka, který svému lidu dává, ale jinému nechce ubírat. Podstatu jeho osobnosti nelze tedy hledat na poli národnostního boje.

Husův hlavní zájem šel jiným směrem. Byl jistě především theologem, učitelem a kazatelem. Jeho universitní disputace jsou dokladem jeho velikého vzdělání a jeho bystrosti ducha. Dokud byl svoboděn, dovedl se pohotově a účinně hájit proti všem útokům. Jako profesor byl velmi oblíben a jeho přednášky byly hojně navštěvovány. Jeho kazatelská činnost nepřitahovala lidi pro řečnické umění, ale výhradně pro obsah kázání. Byla to kázání prostinká a jednoduchá, určená skutečně pro lid.

A lid jím také rozuměl a lnul k Husovi oddanou láskou. Přitom nelze říci, že by Hus byl i tomu prostému lidu lichotil. Upozorňoval i na jeho nedostatky a hříchy. Ale jeho posluchači vycit'ovali, že jeho slova jdou z hloubi jeho ušlechtilého srdce, a přijímali je proto s důvěrou a dychtivostí.

Je ovšem přirozené, že za okolností v církvi, jak jsme si je krátce na začátku vylíčili, obrátila se Husova kritika především proti církvi, proti kněžstvu, proti mnichům, proti vládě mocných a jejich znásilňování lidského svědomí. Proti autoritě kněžstva a papežské kurie staví autoritu Písma svatého. To byla myšlenka naprosto revoluční, protože tehdejší vládcové církve se stavěli nad Písmo svaté a zaujíмали takový postoj, jako by nad nimi již nebylo autority žádné. V tom byla obsažena Husova činnost reformátorská, že volal církve ku pokání a vyzýval ji, aby zaujala

místo, které jí patří: nikoli místo vládkyně, ale služebnice, která odpovídá vyšší autoritě. Bylo mu potřebí nepředstavitelné odvahy, aby toto slovo bylo řečeno. Znamenalo to postavit se nejen proti všemocným vládcům církve, ale také i proti moci světské, která byla s církví co nejúže spjata. Znamenalo to riskovat život. A Hus jej riskoval. Snad si ze začátku tohoto rizika ani nebyl vědom, ale postupem času a událostí mu bylo asi zřejmo, že konflikt je nevyhnutelný a že odpůrce je tvrdý a nemilosrdný.

Na Husově osobnosti je něco, co dojmá. Je to jeho prosté, čisté a nefalšované lidství. Jeho život byl tak ukázněný, že ani největší jeho nepřátelé mu po této stránce nemohou nic vytknout. Všichni uznávají jeho čistotu, ryzost i pokoru. Nikdy nechtěl být něčím velkým. Nechtěl být titánem. I když stojí sám proti celému světu, prosí se slzami v očích své protivníky, aby ho přesvědčili o něčem lepším. Dojemné je, jak sám na sebe žaluje. Jeho citlivé svědomí mu připomíná, že jako mladý člověk měl rád pěkné šaty, že rád hrával šachy a svou hrou dráždil své spoluhráče k hněvu. Dojímá jeho pokora, ve které si volí za svého zpovědníka svého největšího odpůrce, Štěpána z Pálce. Mocně působí jeho vděčnost, v níž vzpomíná svého sluhy, svého písaře, ba i toho žalářníka. Zdálo by se, že byl člověkem měkkým. Ale jaká v tom musela být statečnost a jaká síla, když dovedl jít na hranici! Hus byl tím, co apoštol Pavel nazývá "bláznem pro Krista" (1. Kor. 4, 10). Jeho bláznovství spočívalo v tom, že všechno dal stranou, když se jednalo o Krista a jeho pravdu. Nedbal na svou kariéru ani na poklidný život, ani na veřejné mínění, na přátele ani na nepřátele (o zisku vůbec nemluvě), ba nedbal ani na ten holý život. Šel podle hlasu Kristova, který slyšel ve svém srdci. "Více sluší poslouchati Boha než lidí." Toto biblické slovo vzal do důsledků.

My evangelíci nemáme žádných svatých. Víme, že je pravdivé slovo Písma, že "všichni zajisté zhrěšili a nemají slávy Boží" (Řím 3, 22). Svatý byl na tomto světě jen jeden: Ježíš Kristus. Proto se také chráníme, abychom i ty nejlepší lidi neidealizovali a nezbožňovali. Jistě i ten mistr Jan měl své chyby, nedostatky a hříchy. Ale pravda je,

že nás, průměrně pohodlné křesťany, v mnohém zahanbuje a volá ku pokání. Zvláště svou hlubokou a silnou vírou, která se neprojevovala jen slovy a vyznáním, ale hlavně životem a službou. Je zcela správné a pravdivé, jestliže se vyzdvihuje Husova lidovost, jeho boj proti křivdě a útisku, proti zvlí pánu a hrabivosti i církevních hodnostářů. Hus šel s lidem a na straně lidu. To všecko však činil v důsledku své víry v Boha, Stvořitele a Pána, který miluje lidi a chce jim pomoci. Byla to víra v Ježíše Krista ukřižovaného a zmrtvýchvstalého, který přišel na svět, ne aby mu slouženo bylo, ale aby sloužil. A který prokázal světu největší službu, když jako Beránek Boží odnesl jeho hřích na dřevo zločinnosti, a tam jej zničil a smazal.

Je pozoruhodné, jak je Husova památka v našem lidu hluboce zakofeněna. Není snad obdobného případu v dějinách, aby přes toliké úsilí odpůrců a přes systematickou snahu trvající několik století, aby něčí památka byla zničena, nějaké jméno bylo v kterémkoli národě tak ctěno a váženo jako bylo jméno Husovo u nás. Uvažme jen, co všechno udělala protireformace, aby Husa ponížila a jeho památku zlikvidovala. Vzpomeňme, jak za okupace bylo zakázáno o Husovi mluvit a psát. Všecko bylo marné. Hus zůstal v mysli českého člověka a náš lid se k němu bude stále vracet. Je zde ovšem nebezpečí jiné: že tato vzpomínka bude jen povrchní a formální. Může se nám stát, že Hus bude pro nás jen pojmem a heslem a že přestane k nám mluvit živou řečí. Může se nám také stát (a již se to děje), že budeme Husa ctít, ale nepůjdeme jeho cestou. Budeme tak patřit mezi lidi, "kteří vzdělávají hroby proroků a ozdobují hroby spravedlivých" (Mat. 23,29), ale ve skutečnosti se svými činy řadí mezi ty, kteří je zahubili.

Letošní husovské jubileum nechť je nám popudem k tomu, abychom se znovu zamýšleli nad jeho životem, jeho dílem i jeho věrností až do konce, a abychom zatoužili po jeho následování!

*Národe český, chvaliž Boha,
než tobě obzvláště dobrodiní mnohá
v tom učinil,
že mistra Husa k službě vzbudil:
aby skrze jeho kázání*

*obnovil v Čechách církev pro spasení.
Kdož jsou toho nyní účastní,
buď mež vděční.*

(Jan Augusta).
(Evangelický kalendář, 1965)

Ilja Burian:

První varovný hlas do Kostnice

Dvacátého osmého listopadu roku 1414 byl v Kostnici zatčen a po osmidenácti měsících 6. prosince 1414 uvězněn mistr Jan Hus. Je přirozené, že to v českých zemích vyvolalo velkou nevoli. Pozoruhodné však je, že první varovné hlasy nepřišly do Kostnice z Prahy nebo z Čech, nýbrž z Moravy, kde mistr Jan přímo nepůsobil. Přičinil a zasloužil se o to pan Lacek (Ladislav) z Kravař, ne-li nejvlivnější, jistě nejvýraznější politická osobnost celého království v oněch pohnutých časech.

Jakmile přišly do Čech a na Moravu zprávy o Husově uvěznění, svolal hned po vánocích, tedy buď ještě koncem roku 1414, nebo začátkem ledna 1415, na svůj hrad ve Velkém Meziříčí sjezd nejvýznamnějších moravských pánů, aby se s nimi poradil, co podniknout. Z tohoto sjezdu vyšel pak první protest proti porušení Zikmundova glejtu a zároveň varovný hlas, který věstil budoucí bouři všem, kdo chtěli rozumět. K těm však nepatřil ani král Zikmund, ani církevní diplomati. Moravští páni v čele s panem Laccem z Kravař psali Zikmundovi sice uctivě, ale velmi rozhodně. Mottem jejich dopisu bylo: I král musí držet slovo!

Tento list přišel do Kostnice 13. února 1415. Znepokojivé zprávy, které přicházely i potom do českých zemí, přiměly zemského hejtmana, aby svolal na počátku května do Brna sjezd všech moravských pánů, který se dne 8. května usnesl na projevu mnohem rozhodnějším a oficiálnějším. Nelidské zacházení s mužem v celém království váženým a ctěným vzbudilo oprávněný hněv. Potupné kacířské znamení, vtisklé na čelo našeho národa, nesmírně pobouřilo jeho představitele. Nebylo také tehdy větší pohany pro jednotlivce i pro národ. Proto přes uctivou formu, kterou zachovává i tento dopis, je jasný věcně útočný obsah tohoto stížného listu "pánu korouhevních markrabství Moravské-

ho". Vane z něho opovržení vůči věrolomnému následníku českého trůnu. Nezastřeně mu vytýkají porušení slavnostního slibu a skoro na ruku mu podávají, že v budoucnosti nebude jeho glejtům nikdo důvěřovat. Moravští páni však v něm míří ještě výše, na samu církev. Jejich výtky padají na hlavy římských kardinálů, kteří byli právě tehdy, kdy Jan XXIII. byl potupně svržen z papežského stolce a jeho soupeř Řehoř XII. se chystal vzdát se papežské tiary, a kdy postavení francouzského vzdoropapeže v Avignonu Benedikta XIII. bylo otřeseno, skutečnými představiteli církve. Tomuto přemocnému sboru vyčítají, že podlehl našeptávání českých utrhačů a zrádců a chystá se Husovu při shladit ze světa pokoutním soudem. Byla to odvážná mluva, uvědomíme-li si, že církev byla tehdy obłudnou duchovní i politickou totalitou, před níž se v Evropě všechno třásl, a na kterou si netroufali ani nejmocnější panovníci. V této souvislosti je tím patrnější velikost osobnosti pana Lacka z Kravař, který dal podnět k oběma moravským stížným listům, nýbrž i k daleko ještě závažnější, protože určitější a útočnější deklaraci obecného sněmu Českého království, který se konal po Husově smrti na počátku září 1415 v Praze.

(Český Bratr, 1965)

František J. Bílek (Uruguay):

Jak se ve světě setkáváme

Není tomu tak dlouho. Od chvíle, o které se chci zmínit, přešlo pětiletí. Uložil mi Pán Bůh zkoušku, snad bych pocítil, že o mě jako o každém z nás, ví, snad, abych se ještě víc přimknul celým svým srdcem k Němu, Otci našemu Věčnému. Přišlo vnitřní krvácení. Člověk ani netuší, kolik krve koluje v žilách, až milosrdné ruce syna medika, přidržující nádobu u úst a zděšený jeho zrak vydávaly svědectví jakým množstvím se nádoba plní. V té chvíli se nemocnému zdá, jakoby tělo ztrácelo přitažlivost tíže zemské, odhmotňovalo se a chtělo vzletět vzhůru do nekonečna.

Přestrašená rodina očekává nedaleko tragickou chvíli. A to je právě ve chvíli, kdy pečlivá dcera Alena chystala slavnostní silvestrovskou rodinnou večeři. Je třeba rychle

jednat. Rozhoduje smutná skupinka lidí a probouzí se úžasná vůle zachránit nemocného tátu.

Mladší synek skáče na koně a letí tryskem do centra obce, kde zpoceně zvíře vymění za přítelovo nákladní auto, aby za každou cenu, co nejrychleji, přivezl lékařskou pomoc. V nebezpečí narůstají křídla odhodlání, rozmach úsilí a síla obětí. Podaří se zastihnout doktora právě krátkou chvílí před jeho odjezdem ke známým na slavnostní večeři na ukončení občanského roku.

Po zjištění situace následuje v odděleném pokoji porada odborníků s dorostlými dětmi. Choť hlídá zatím každý živořící projev nemocí poníženého. Rozhodnuto: převoz do nemocnice, v níž mají dostatek krve pro transfusi; protože v bezkrevném stavu není možno podrobit tělo operaci.

Správa nemocnice, kam je transport uskučtěněn, prohlašuje, že žádoucí zásobu krve nemá. Na nabídku milující ženy, že by ráda darovala svoji krev, primář s konejšivým pohlazením po ustarané tváři vážně připomíná: "Ten potřebuje mnoho krve, vždyť téměř žádnou nemá. Musíme sehnat pomoc jinde." — A zatím, co lékař, lidumil, shání po bankách krve" při nemocnicích telefonem přispění, pohotoví ošetřovatelé ukládají nemocného na prázdné lůžko. V současné chvíli na chodbě dvěma členům rodiny stoupají vteřiny a minuty v zoufalém očekávání. Vyměňují si slova a věty v mateřštině a netuší, že je tu svědek jejich úzkosti a naslouchá všemu, jakoby z mlhy mu zasvítily slunce.

V sále nemocničních lůžek, když pozorný ošetřovatel odkládá od úst sklenici s mlékem, tu nejrychlejší a nejvydatnější pomoc, zastaví se u lože onen nepatrný človíček z chodby a zeptá se důvěrně: "Vy jste taky Čech?" — Úsměv bezkrevných rtů a jiskra v znaveném zraku, jsou mu kladnou odpovědí.

A následuje prosha: "Kdybyste měl něco českého ke čtení, já bych si tak rád něco přečetl a nemám možnost."

Náprsní kapsy. Je tam České Slovo, Husův Těžce, slaboučkým hlasem: "Sáhněte mi do Lid a Newyorské."

S dychtivostí a přece opatrně, aby neublížil, vylovil nabídnuté české noviny. V jeho očích bylo jásání a přikloněná hlava zašepkala: "Ani nevíte jak vám děkuji. Pámbu vás

za to opatruj." V tom vešel primář. — "Sanitka čeká. Přeneste opatrně nemocného na nosítkách do vozu. "Tak zněl rozkaz ošetřovatelům. Když byl v okamžiku vykonáván, přitočil se opět onen neznámý s novinami ode mne v kapse a mírně se dožadoval jednoho z ošetřovatelů, aby mohl nést a svou prosbu odůvodňoval: "Compatriota" (krajan).

Ošetřovatel mu ustoupil a krajan Čech pomáhal mne snášet do ambulance. Na rozloučenou se ke mně nahnul a snad celým srdcem, přemírou citu, zašeptal: "Pámbu vás musí odměnit za to, že jste mi udělal takovou radost." Na hřbetu své ruky, kterou políbil, jsem cítil přes všecku svou malátnost zkanutí slzy neznámého člověka. Moje paní ještě okénkem odjíždějícího vozu viděla, jak si plačící stárnoucí muž utírá šátkem oči.

Neviděli jsme se před tím, ani nikdy potom. Celý úvod, který jsem napsal ze své životní zkoušky měl hlavní účel, aby vyzdvihl jak za mimořádných okolností, v dalekém světě, neznámé české dušičky se setkají a když ani — jak tomu bylo ve vylíčeném případě, si nemohou pohovořit v naší krásné mateřštině, přece je tu pojitko: *český krajaňský tisk*.

Je to velký dar šlechtitných osobností, které svými hmotnými obětmi nejen těm, kteří žijí v množství, v houfech, krajaňských střediscích, ale i v nás, dalekých, rozesetých po celém světě tiskem v naší sladké mateřštině udržují plamének národního vědomí.

Je třeba vědět, že jsou místa, města, kraje, kde za celé dlouhé týdny, ba měsíce mnohý krajan nemá příležitosti, aby našel posilu v hovoru, či četbě v rodném jazyku.

Uvedu ještě jiný příklad: V továrně krajského města hlučí stroje. Právě v jedné halle velké textilky vsměňují strojové součásti. Ačkoliv všude ozývá se španělština, ve chvíli nebezpečí strachu, nebo když si člověk chce ulevit při námaze nějakým jadrným slovem, užije své mateřštiny. To se stalo nedávno. Dva obsluhovači strojů, jež ani nenapadlo, že by mohli být krve stejného národa, jediným slůvkem, které druhý od prvního nečekal, došlo prozrazení původu. — "Ty, si také Čech? A nemáš něco ke čtení?"

I já dbám na to, aby český tisk, který přijde do mých rukou, nebyl založen, ale aby dál vykonával svoji službu a posiloval.

A to činí jistě i přemnozí jiní "zapadlí

vlastenci". Dovědi se na příklad, že tam ta babička ze starobince, která se jmenuje — třeba — Františka Procházková z Vlachova Březí — si ráda nasadí brejličky a ve svém opuštěném údělu, daleko od rodné vlasti, se necítí tak osamocena, když dostává české čtení. Rád bych skončil, drazí bratři a krajané, snažnou prosbou: Vy, kteří můžete, podporujte náš český, hodnotný, krajaňský tisk. Uvědomte si, že je to sůl života pro exulanty a značné posílení pro spojení mezi Čechy a Slováky na celém světě. Nespoléhejte se jen, že se najdou výjimečné osobnosti, jako je bratr John Opie, který svými obětavými dary udrží český tisk. Jednotlivcům nemožno, co všem dohromady snadno!

Jsou příležitosti v životě, různá rozcestí ve světě, kde se náhodně setkáváme a protože jsme z národa čtenářů, toužíme především po vytištěném slově v naší milované mateřštině.

Obětuje vše, aby byl český tisk zachován!

—o—

Hus mluví

Abý byl kazatel svobodný. — Pročež čiň, co je spravedlivé. Před očima měj nejspravedlivějšího soudce, abys ani spravedlivého vědomí neotrpal, ani nespravedlivého nehladil. Vzdaluj své ruce od darů, který popouštívá úzdu nepravosti a zpupnosti. Hleď se vyvarovati přijímání osob; služby svého úřadu poskytuj stejně bohatému i chudému.

Knězi soudcovi.

—o—

Věrní kněží podvodníci. Jak to, že kněží všelijak zločinní bez důtky kárného řízení svobodně si vykračují jako nezkracení býci a plemenní hřebci s šíjemí vztýčenými, kdežto pokorní kněží, kteří vytrhávají hloží hříchů, kteří povinnost plní s dobrou oddaností, kteří si nehledí lakoty, nýbrž zdarma pro Pána Boha se nabízejí k práci hlásání evangelia, ti jsou žalařováni jako kacíři a pro šíření samého evangelia zakoušejí vyhnanství. Pražskému arcibiskupovi, 1408.

—o—

Příčina úpadku církve. — "Rozmnožila se nepravost v lidu" pro úpadek lásky v duchovenstvu, jež odpadá od zbožného kázání evangelia a od pravého následování Krista. Vždyť žel, kdo z nás následuje cesty Kristovy v chudobě, čistotě, pokoře a ustavičném

kázání.

Pražskému arcibiskupovi, 1408.

—o—

Žádám otevřenost! — Doneslo se mi, že jste mne výslovně nazval kacířem. Je-li tomu tak, odcpište mi, a potom uvidíme s milostí Boží, že víru, kterou držím, vyznám veřejně a také obhájím. Tak sluší na pravého křesťana, ne pokoutně pomlouvati.

Mistru Závěšovi, 1410.

—o—

Lid dychtivý pravdy nezklamal. Věz, nejmilejší bratře, že lid nechce slyšeti než Písmo svaté a zvláště evangelium a epistoly. A kdekoli v městě nebo v městečku, na vsi nebo na tvrzi se objeví kazatel svatého učení, houfně se sbíhají zástupy, opovrhující kněžstvem nepořádným. A proto povstal Satan. Nyní zuří a lživým slovem brzy kaceřuje, brzy lichotí, brzy rozohňuje plamen trestu; rozšiřuje pochodeň hrozného hromobití po diecesích okolních krajů, ale doma se neodvažuje dotknouti mého temene.

List do ciziny, 1411.

—o—

Jednomyslnost ohranou. — Snažně vás prosím, nejmilejší, byť "neznám tvář" leč věren Bohu k vašemu spasení: milujte se ve spolek, stůjte v jednotě a nedopusťte, abyste se mezi sebou nějak rozdělili. Neboť ona jednota, která se děje pravou vírou, Bohu vás zachovává bez úhony.

Lounským, 1411.

—o—

Hus a jeho posluchači. — Tuto řeč vám píši, bratří milí a sestry milé, abyste stáli byli v poznané pravdě, pŕihonŕ se nebáli anebo pro jejich kruté hrozby neslyšeli Slova Božího méně nežli dříve. Neboť "věrný jest Bůh, jenž vás utvrdí a ostříhá od zlého."

Konečně prosím vás, nejmilejší, modlete se za ty, kteří hlásají pravdu Boží s jeho milostí, a modlete se také za mne, abych i já proti zlobě Antikristově hojněji psal i kázal a aby mne Bůh, až toho bude vyžadovati tíseň největší, postavil do bojové řady, abych chránil jeho pravdy.

Pražanům, 1412.

—o—

Co oslabuje křesťana? — Pronásledování nikdy mě nenaplnŕuje zármutkem, kdyby mě jím nenaplnŕovaly hříchŕy mé a neřádnost lidu

křesťanského. Vždyť co obtížného mi může způsobiti ztráta světského bohatství, jež je jen lejnem? Co ztráta světské přiznŕ, která dovede srážeti s cesty Kristovy? Co potupa mnŕ způsobená, která očisťuje a zjasňuje syny Boží, aby zářili jako slunce v království Otce svého?

Ale toho nechápou lidé zaslepení pýchou, slávou, ctižádostí a lakotou, a někteří, kteří se od pravdy dali odvrátiti strachem, kde nebylo se strachovati; ti, jsouce zbaveni trpŕlivosti, a tím i lásky a veškeré ctnosti, chřadnou, podivnŕ jsouce zmateni v srdci, protože je tísní z jedné strany poznání pravdy a s druhé strany bázeň, jež se bojí přijíti o slávu.

—o—

Hus nenávidŕný a milovanŕ. — Snad by mne rádi vidŕli v městŕ Pražském, aby hodinky, mŕe i ostatní sluŕby zastavili (totiŕ interdiktum) ti, které píchá svatŕ kázání pro lakotu, smilstvo a pýchu. Ale vy, horliví milovníci Slova Božího, s nímŕ se srovnávejte, rádi byste mne s láskou vidŕli pro dobro jako svého bližního. Rovnŕž i já bych vás rád spatřil. Ale toho musí s největší pilností dbáti i jiní knŕží. Bŕda knŕžím, kteří si Slova Božího nic neváží. Bŕda tŕm, kteří jsou povinni kázati, a přece nekáží. Bŕda konečně tŕm, kteří kázati a kázání poslouchati brání. Zato chvála tŕm, kteří to slyší a zachovávají. Pražanům, 1412.

—o—

Husovo poselství dále zapaluje lid. Proto, nejmilejší, jakoŕ vybízí svatŕ Petr, bedlivŕ střeŕte, abyste spolu s jinými svedeni jsouce bludem nešlechtníků neodpadli od své stálosti. Avšak rost'te v milosti Boží a v poznávání Ježíše Krista a za mne se modlete k Bohu, aby mi ráčil dopřáti příznivých úspěchů při kázání svého Slova ve všech místech, kde se ukáže nutnost, v městech, v městečkách, na vesnicích, po hradech, na polích, v lesích, kdekoli mohu prospŕti, aby ve mnŕ nebylo Slovo potlačeno. Pražanům, 1413.

—o—

Z REDAKCE

550. výročí upálení Mistra Jana Husa přinese právem lavinu oslavných článků po celém světě. Málo z nich však vynese na světlo nové poznatky o díle a životŕ kostnického mučedníka. Nŕkteré opraví falešné představy a výklady o Husově díle a osobnosti (v an-

glickém světě o to má velkou zásluhu br. prof. Matthew Spinka!). Co jest však nejdůležitější při všem oslavování a vzpomínání je to, aby se nám neztratila čistě ryzí a lidská osobnost Mistra Jana. Konec konců, význam a hodnota M. Jana Husa jest právě v tom, že nám zanechal příklad, který **MOŽEME** a jsme schopni následovat! Charakterová čistota a oddanost PRAVDĚ není výsadou jen světců a hrdinů, ale povinnost uložená Bohem každému z nás. V tom nás Hus stále vede a k takovému životu nás neustále nabádá.

Předčítání a recitování pravd, pro které on položil svůj život na hranici má omezený význam, ale následování jeho příkladu a PRAVDĚ BOŽÍ oddané žití však znamená více! Proto v tomto roce významného výročí, odevzdejme a dedikujme své vlastní životy těmto ideálům, pro které žil i umřel náš velký předek a bratr, Mistr Jan.

LITERATURA...

VE VLÁDĚ V EXILU

Pod výše uvedeným titulem vydal Dr. Ladislav K. Feierabend čtvrtý svazek svých osobních vzpomínek na válečná leta 1938. Jest to kniha neobyčejně zajímavá a osobní účastí autorovou na čl. záležitostech z té doby nesmírně cenná. Osobní poznámky a charakterové zkratky o některých vedoucích politikách našeho druhého odboje jsou významné. Přirozeně, že postava presidenta E. Beneše jest ve středu zájmů a Feierabendovy postřehy a osobní poznámky o Benešově osobnosti poslouží budoucím historikům ve vykreslení tohoto lidského dynamu — jak Beneš byl charakterizován Angličany. — Čtenářům knihu doporučujeme. Lze ji objednat u autora: Ladislav K. Feierabend, 3821 Newark Street, N. W. Washington, D. C., 20016. Cena i s poštovným je \$3.00.

NAŠE HLASY, nezávislý československý týdeník vydávaný v Kanadě, vydal zvláštní cizojazyčné číslo k 6. červenci 1965. Redakci i vydavatelům náleží náš dík za toto číslo, které nejen jest pěkné úpravou, ale zvláště pak obsahem. Anglickými články přispěli následující autoři: Prof. S. H. Thomson, University of Colorado, *The Heritage of John Hus*; Prof. Otakar Odložilík, University of Pennsylvania, *The Life and Death of John*;

Dr. Ladislav Radimsky
205 E. 82nd. St.
New York 28, N. Y.

Hus, Prof. Matthew Spinka, University College, Claremont, California, "In Memoriam" of John Hus (česky překlad tohoto článku jest tištěn v tomto čísle Husova Lidu); Prof. Allan L. Farris, Knox College, Toronto, *John Hus and Martin Luther*; francouzským článkem (*Jean Huss a L'Heure de Vatican II*) přispěl benediktinský mnich Dom Paul de Vooght ze Saint-Germain-en-Laye, France. Pavel Javor otiskuje anglickou báseň, *Jan Hus* a výběr doplňuje anglický překlad Husova listu z Kostnice z 10. června 1415. Redaktor br. Jaromír Petříček vykonal záslužnou práci vydáním tohoto slavnostního čísla. Čtenáři, kteří by si přáli zaslati zmíněné cizojazyčné vydání Našich Hlasů svým americkým přátelům, mohou si jednotlivá čísla objednat pod následující adresou: 1255 Queen St. W., Toronto, Ont., Canada.

PŘEDPLATNÉ A DARY NA ČASOPIS A PRÁCI JEDNOTY došlé do 18. června 1965

Mrs. Zora S. Zírka, Pasadena, Cal., př.	\$4.00
Prof. M. Kancuha, Johnstown, Pa., př.	2.00
Mrs. Josephine Kareha, Cleveland, O., př.	
a dar k uctění památky manžela	
Andrew Kareha	22.00
Dr. Vlad. Pospíšil, Augsburg, Germany	5.00
Mrs. Martha Cappas, Chicago, Ill.,	
předp. a dar	5.00
Martin Kujan, Rhinebeck, N. Y.	
předplatné a dar	3.00
Radio Free Europe, N. Y.	2.00
Frank Hejzlar, Park Falls, Wisc., před.	
pro přátele a dar	14.00
Mrs. Marie Machotka, Lenox Hill St.,	
New York, předpl. a dar	5.00
Miss Esther Jerabek, Minneapolis,	
Minn., dar Komenského fakultě v Pra-	
ze ku zakoupení knih	20.00
a uctění rodičů, Mr. a Mrs.	
J. S. Jerabek	30.00
S díky přijala a o další pomoc prosí, Národní Jednota čl. protestantů, John Opie, pokl.,	
4300 South Hoyne Ave., Chicago, Ill. 60609.	